

Γνωριμία με την πτηνοπανίδα του Τροόδους

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (09:00-13:30 ή 09:00-16:00).

Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο στάδιο εφαρμογής του προγράμματος.

Σημείωση 1: Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας και τις συνθήκες που επικρατούν στα προτεινόμενα πεδία μελέτης.

Σημείωση 2: Το πρόγραμμα θα προσφέρεται μόνο Τετάρτη, Πέμπτη και Παρασκευή μετά από συνεννόηση με την Παιδαγωγική Ομάδα.

Σημείωση 3: Το πρόγραμμα αυτό διεξάγεται στην κοινότητα του Πεδουλά, αλλά μετά από συνεννόηση με το προσωπικό του Κέντρου, μπορεί να διεξαχθεί και σε άλλα πεδία όπως το «Λιβιάδι του Πασσιά», «Το Αλμυρολίβαδο», τα Πλατάνια, το μονοπάτι «Περσεφόνη», η επιλογή των οποίων καθορίζεται από την εποχή του έτους και τις καιρικές συνθήκες.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Εξοικειωθούν με βασικές οικολογικές έννοιες που αφορούν την πτηνοπανίδα.
- Κατανοήσουν τη σημασία της παρουσίας της οροσειράς του Τροόδους ως νησίδα ορεινών οικοσυστημάτων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.
- Αναφέρουν τους κύριους τύπους οικοτόπων που συναντούμε στην περιοχή Τροόδους και να κατανοήσουν πώς αυτοί στηρίζουν την παρουσία συγκεκριμένων ειδών πουλιών.
- Γνωρίσουν τα ενδημικά είδη/υποείδη πουλιών της Κύπρου με έμφαση στους μόνιμους κατοίκους του δάσους Τροόδους.
- Συσχετίσουν το φαινόμενο της μετανάστευσης των πουλιών σε παγκόσμια κλίμακα με την τοπική μετακίνησή τους.

- Έρθουν σε επαφή με τον επιστημονικό τρόπο αναγνώρισης και ταυτοποίησης ειδών πουλιών στο πεδίο ακολουθώντας κατάλληλη μεθοδολογία και τη χρήση κατάλληλων μέσων και οργάνων.
- Μελετήσουν τις επιπτώσεις της μείωσης της βιοποικιλότητας των πουλιών εξαιτίας των ανθρώπινων παρεμβάσεων και της κλιματικής αλλαγής.
- Συνειδητοποιήσουν την ανάγκη για αειφόρο διαχείριση των διάφορων περιοχών ως κύριο παράγοντα προστασίας και διατήρησης της πτηνοπανίδας και κατ' επέκταση και της βιοποικιλότητας.
- Αποκτήσουν δεξιότητες επικοινωνίας και κριτικής σκέψης σε ζητήματα σχετικά με την προστασία των πουλιών και των οικοσυστημάτων μέσα στα οποία εντοπίζονται.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

09:00 - 09:30

Άφιξη - καλωσόρισμα και ξενάγηση στο Κέντρο. Συζήτηση για το πρόγραμμα και για τους κανόνες που διέπουν την εφαρμογή του.

09:30 - 10:30

- Εισαγωγή στη θεματική ενότητα του προγράμματος μέσα από την προβολή σύντομων βίντεο σχετικών με τη βιοποικιλότητα και ειδικότερα για την πτηνοπανίδα του δάσους Τρόδους.
- Παρουσίαση της εφαρμογής «Feathered journeys» και επεξήγηση των βασικών λειτουργιών της όπως το παιχνίδι της μετανάστευσης και η εγκυκλοπαίδεια γνώσεων των πουλιών. Οι μαθητές/μαθήτριες οργανωμένοι/οργανωμένες σε ομάδες και με τη χρήση υπολογιστών του κέντρου, ακολουθούν τη μεταναστευτική πορεία των πουλιών μέσα από το εκπαιδευτικό παιχνίδι της μετανάστευσης το οποίο προσφέρεται μέσω της πιο πάνω εφαρμογής. Ακολουθεί συζήτηση κατά την οποία γίνεται σύντομη αναφορά στο φαινόμενο της μετανάστευσης των πουλιών και τη σημαντικότητα της γεωγραφικής θέσης της Κύπρου και του Τρόδους ειδικότερα.
- Προετοιμασία για μελέτη πεδίου.

10:30- 11:00

Μετάβαση στο πεδίο.

11:00 - 12:30

- Πτηνοπαρατήρηση και καταγραφή ειδών της πτηνοπανίδας. Ειδικότερα, οι

μαθητές/μαθήτριες μετά από σύντομη επίδειξη και καθοδήγηση από τους/τις εκπαιδευτές/εκπαιδευτριες ενημερώνονται για την ορθή χρήση κιαλιών και άλλων οργάνων παρατήρησης και τη χρήση τους σε συνδυασμό με τους οδηγούς αναγνώρισης. Ακολουθώς οργανώνονται σε ομάδες και καταλαμβάνουν θέσεις που τους υποδεικνύονται. Προσπαθούν να εντοπίσουν και να αναγνωρίσουν πουλιά που βρίσκονται στο οπτικό τους πεδίο καταγράφοντας το είδος ή άλλη ταξινομική βαθμίδα σε φύλλο εργασίας.

- Επιπρόσθετα, οι μαθητές/μαθήτριες εντοπίζουν και μελετούν βιοδηλωτικά ίχνη (π.χ. πατημασιές πουλιών, φωλιές, περιττώματα, φτερά, ήχους, υπολείμματα τροφής). Στη συνέχεια μπορούν να συλλέξουν κάποια από αυτά τα υλικά για μελέτη στο στερεοσκόπιο (π.χ. φτερά, υπολείμματα τροφής, κλπ.).

12:30 - 13:00

Επιστροφή στο ΚΠΕ Πεδουλά.

13:00- 13:30

Με την επιστροφή στο Κέντρο, διεξάγονται δραστηριότητες επέκτασης και ανατροφοδότησης.

Ενδεικτικές δραστηριότητες επέκτασης και ανατροφοδότησης:

- Οι μαθητές/μαθήτριες παρατηρούν στο στερεοσκόπιο το υλικό που συνέλεξαν στο πεδίο και συσχετίζουν τα δείγματα που παρατηρούν με τα είδη των πουλιών που συνάντησαν. Ακολουθώς κατασκευάζουν πιθανές τροφικές αλυσίδες και τροφικά πλέγματα χρησιμοποιώντας εικόνες διαφόρων οργανισμών του δάσους Τροόδους στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και είδη της πτηνοπανίδας.
- Μελέτη της περίπτωσης του Νεροκότσουφα: Οι μαθητές/μαθήτριες μελετούν ατομικά έντυπο υλικό σχετικό με την παρουσία και ακόλουθη εξαφάνιση του πληθυσμού του είδους *Cinclus cinclus olympicus* από το δάσος Τροόδους. Ακολουθώς εργαζόμενοι/εργαζόμενες σε ομάδες εξάγουν συμπεράσματα σχετικά με τις πιθανές αιτίες που οδήγησαν στην εξαφάνιση του είδους από το δάσος Τροόδους. Ακολουθεί συζήτηση σχετικά με τις ανθρώπινες παρεμβάσεις που επηρεάζουν την βιοποικιλότητα του Τροόδους και ειδικότερα της πτηνοπανίδας του καθώς και την αναγκαιότητα αειφορικής διαχείρισης των οικοτόπων του Τροόδους ως μέτρο προστασίας της πτηνοπανίδας του.
- Παρουσίαση της ιστοσελίδας του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου (<https://www.birdlifecyprus.org/>) και ενημέρωση για τη δράση του. Οι μαθητές/μαθήτριες εξοικειώνονται με τη δράση του συγκεκριμένου Συνδέσμου και εισηγούνται πιθανές παρεμβάσεις που θα μπορούσαν να γίνουν

στην περιοχή του σχολείου τους για προστασία της πτηνοπανίδας.

13:30

Αναχώρηση και επιστροφή στο σχολείο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα και χρωματιστά.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και να είναι κατάλληλα ντυμένοι/ντυμένες με βάση τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά στην περιοχή.
- Θα ήταν χρήσιμο η ομάδα να έχει μαζί της φωτογραφική μηχανή και βιντεοκάμερα, για βιντεοσκόπηση των δραστηριοτήτων και δρώμενων του προγράμματος στο οποίο συμμετέχουν.

Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων παρέχεται από το Κέντρο.